

[Indenrigsministeren.]

kommissionen på dette grundlag nøje fulgt situationen. Tillige har sundhedsstyrelsen ved møder med repræsentanter for de øvrige nordiske landes strålebeskyttelsesmyndigheder haft lejlighed til at drøfte spørgsmål af almen betydning eller af særlig interesse for de nordiske lande. Både det omfattende kontrolprogram og det nære samarbejde med de nordiske lande har fået sin aktuelle betydning i denne tid, hvor der foretages prøvesprængninger af meget store kernevåben.

Jeg kan oplyse, at de nu foretagne målinger viser, at vi for vort lands vedkommende stadig befinder os langt under de grænser, hvor særlige foranstaltninger vil være påkrævet, men at situationen stadig vil blive fulgt med den største årvågenhed og befolkningen ligesom hidtil holdt underrettet gennem sundhedsstyrelsens rapporter.

Formanden: Ligeledes uden for dagsordenen giver jeg ordet til den ærede ordfører for udvalget til valgs prøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af valg.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Edel Saunte): Efter at det høje ting har givet det ærede medlem hr. Arne Bertelsen orlov fra 16. november 1961 til 15. marts 1962 og det ærede medlem hr. Carsten Raft sygeorlov fra 1. november 1961, har udvalget til valgs prøvelse modtaget erklæringer fra de pågældende suppleanter om, at de vil indtræde som medlemmer af tinget. Udvalget har gennemgået alle dokumentationer og skal herefter enstemmigt indstille, at tinget godkender husmoder fru Birthe Wetlesen og proprietær Ejvind Juul Madsen som midlertidige medlemmer af tinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af proprietær Ejvind Juul Madsen som midlertidigt medlem af folketinget
vedtoges enstemmigt med 143 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af husmoder fru Birthe Wetlesen som midlertidigt medlem af folketinget
vedtoges enstemmigt med 147 stemmer.

Den første dag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om Arctic Mining Company A/S.

Valgt blev: *Dose, Dupont, Victor Gram, Rasmus Hansen, K. Axel Nielsen, Peter Nielsen, Henning Rasmussen, Teichert, Kirkegaard, From, Damsgaard, Erik Eriksen, Helga Pedersen, Ninn-Hansen, Foss, Knud Thomsen og Vivike.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Eneste behandling af indstilling fra udvalget for forretningsordenen angående folketingets samtykke i henhold til grundlovens § 57.

(Udvalgets betænkning og indstilling findes i tillæg B. sp. 17).

Indstillingen sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Udvalgets indstilling
vedtoges enstemmigt med 149 stemmer.

Formanden: Der vil nu blive givet justitsministeren meddelelse om denne vedtagelse.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl.

(Første behandling findes i tidenden sp. 499, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 25).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om forhøjelse af tillægsafgiften af benzin.

(Første behandling findes i tidenden sp. 500, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 25).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Peter Nielsen: Som det fremgår af betænkningen har finansministeren stillet ændringsforslag om, at de mindre bryggeriers lempelse i afgifterne procentuelt bliver den samme som før den foreslåede stigning i afgifterne. Det betyder en yderligere lempelse i kroner og øre. Hele udvalget har tilsluttet sig disse ændringsforslag, og jeg anbefaler det.

Derimod kan mit parti ikke tilslutte sig det af venstre og de konservative stillede ændringsforslag. Det går ud på, at det såkaldte luksusøl skal have en mindre stigning i beskattningen end den foreslåede, som er på 10½ øre pr. flaske, idet det foreslås, at forhøjelsen kun skal være 9 øre som for det såkaldte A-øl.

Det er jo ikke vandet i øllet, der beskattes, men det noget stærkere, der er i det, og de 10½ øre på luksusøl svarer til stigningen for de øvrige ølsorter, så det hele er for så vidt logisk begrundet. Begrundelsen for en mildere afgift på det stærke øl må vel søges i, at det navnlig er visse provinsbryggerier, der har specialiseret sig i dette luksusøl, og at man skulle kunne stabilisere beskæftigelsen på disse bryggerier ved denne afgiftsforskel. Vort parti deler ønsket om at stabilisere al beskæftigelse, men vi tror ikke på, at de 1½ øres forskel i beskattningen vil gøre fra eller til her. Altså, selve lovforslaget er fra begyndelsen helt logisk opbygget, og jeg må derfor anbefale at stemme imod dette ændringsforslag.

Som det i øvrigt fremgår af betænkningen, vil den samlede opposition stemme imod de to lovforslag. Det erkendes dog fra alle sider, at en vis bremse på forbruget er nødvendig i øjeblikket; men man vil altså ikke være med til at tage ansvaret derfor. Der er ikke opstillet noget egentligt alternativ til regeringsforslagene. Vi har i udvalget naturligvis været stillet over for de mere almindelige talemåder, som man også præsenterede for os ved lovforslagenes første behandling i tinget, alle disse talemåder, der spænder over hele skalaen: fra de for store militærudgifter til, at folk selv kan

spare op, og at man kunne have undladt hjælpen til landbruget o. s. v. o. s. v.; men noget konkret forslag eller alternativ er altså under udvalgsbehandlingen ikke fremkommet.

Det siges nu, at man kan udskyde det hele til foråret. Vi har før set, hvad det koster at udskyde ubehageligheder. I 1950 foreslog den socialdemokratiske regering visse konsoliderende foranstaltninger. De blev også dengang afvist af oppositionen. Vi fik valg, og vi fik også senere en ny regering — og så fik vi et endnu skrappere indgreb i befolkningens forbrug, bl. a. fordi vi havde ventet for længe. Men der må nu tages et ansvar, således at der kan blive orden og balance i det hele. Det er ikke, fordi det morer regeringspartierne at pålægge befolkningen disse nye byrder, og vi har heller ingen lyst til at pine den jævne mand ved at fordyre hans forbrug, men vi har den tiltro til befolkningens sunde dømmekraft, at den forstår nødvendigheden af disse indgreb. Når de indirekte skatter er fordoblet i de sidste 8 år, er det ikke sket for at pine befolkningen, men for at få hele samfundsmaskineriet til at gå bedre og hurtigere, således at det trods skatterne udvidede forbrug kunne holdes ved lige. En forbrugsbegrænsning er selvfølgelig ikke noget mål i sig selv, men et middel til at sikre en kommende forbrugsudvidelse, der jo må være al politikks egentlige mål. Vil man sammenligne forholdene for 8 år siden med forholdene i dag, må man indrømme, at forbruget og den almindelige levestandard trods skattestigninger er blevet væsentligt forbedret. Vi vil ikke hindre den jævne mands bilkørsel eller øvrige konsum, men det må understreges, at for 8 år siden havde den jævne mand overhovedet ingen mulighed for at blive motoriseret i den grad som i dag. Disse muligheder har han altså nu selv med de øgede afgifter, og den jævne mand er først og fremmest interesseret i, at der er fuld beskæftigelse i landet. Det gavner alle, ikke alene arbejderne, men også handel, håndværk og industri, og ser vi i dag på de kommunale regnskaber, der i disse dage offentliggøres, vil man næsten alle vegne opdage en glædelig nedgang i de sociale udgifter. Det må dog være noget, der interesserer alle. Det betyder ikke, at

[Peter Nielsen.]

hjælpen til den enkelte er skåret ned, tværtimod, men at de fleste nu er selvhjulpne, ikke mindst på grund af den førte finanspolitik.

Jeg ved ikke, om der senere fremkommer en ny såkaldt VK-plan — eller VSFK-plan skal man vel til at kalde det nu — der vil anvise nye veje. Kommer der en sådan, skal mit parti med stor grundighed studere den, men indtil da må vi altså alene tage ansvaret, og de 2 foreliggende lovforslag bliver sikkert også gennemført. Vi stabiliserer herved i tide og kan gøre det mere mildt.

Jeg anbefaler de af den højtærede finansminister stillede ændringsforslag og anbefaler at stemme imod det af venstre og de konservative stillede ændringsforslag. I øvrigt anbefaler jeg lovforslagenes overgang til tredje behandling.

Alfred Bøgh: Jeg vil om de af finansministeren stillede ændringsforslag ganske kort sige, at mit parti anbefaler at stemme for dem. De går, som den forrige ærede taler sagde, ud på at mildne vilkårene for de erhverv, der vil føle sig trykket af de nye afgifter; derfor kan vi tiltræde de ændringsforslag, som hele udvalget er enigt om. Desuden har vi fra mindretallets side stillet et ændringsforslag om samme punkt i lovforslaget, nemlig det stærke øl. Der er bryggerier, som har specialiseret sig i at brygge stærkt øl, og vi mener, at en så høj afgift som foreslået vil genere dem; derfor har vi stillet et ændringsforslag om lempelse af afgiftssatsen. Jeg anbefaler, at man stemmer for mindretallets ændringsforslag.

Ved første behandling af disse lovforslag erklærede jeg på mit partis vegne, at vi var villige til at gå ind i en positiv drøftelse af lovforslagene under visse forudsætninger. Jeg vil gerne her ganske kort gentage nogle af disse forudsætninger. Jeg sagde, at venstre gerne går ind i en drøftelse af retningslinjerne for en samlet økonomisk politik. Jeg spurgte, hvordan regeringen vurderede den økonomiske udvikling, som vort samfund er midt i. Jeg var inde på, om det trods den højtærede finansministers negative udtalelse i fremsættelsestalen ikke var muligt at finde besparelser på statsbudgettet. Jeg sagde, at jeg studsede over, at den

højtærede finansminister fandt en klækkelig forhøjelse af benzinafgiften særlig egnet i den foreliggende situation. Jeg fremhævede, at netop denne afgift ville virke som en ny byrde på erhvervslivet, som en ny stigning i omkostningerne, og jeg fandt, at det var den modsatte vej, man burde gå. Jeg talte advarende om de foreslåede afgiftsforhøjelsers virkninger på pristallet. Jeg talte om det urimelige i, at lønstigninger, som går ud over produktionsstigningens bæreevne, førte til prisstigninger og med regeringens forslag nu også til afgiftsstigninger; derefter kom der stigning i pristallet, så ny lønstigning, og så var man lige vidt. Jeg spurgte, om alle politiske og økonomiske anstrengelser havde nogen mening, hvis dette system overhovedet skulle fortsætte. Jeg bad om, at man i forbindelse med afgiftslovenes behandling også inddrog spørgsmålet om de direkte skatter, og spurgte, om det ikke allerede nu var muligt at finde frem til skattemæssigt bedre vilkår for den private opsparing; om det ikke var muligt til gengæld for afgiftsforhøjelserne at sikre en nedsættelse af de direkte skatter, og jeg forsøgte i denne forbindelse at påpege mulighederne herfor. Jeg fandt mulighederne deri, at skatterne — direkte og indirekte — indbefattet de nu foreslåede ca. 300 mill. kr. forventes at stige med omkring 1 milliard kroner i det kommende skatteår. Jeg blev i denne prognose ikke modsagt af den højtærede finansminister. Jeg sagde videre, at jeg ikke fandt en sådan skattestigning nødvendig, medmindre regeringen havde ganske ekstraordinære forøgelser af de offentlige udgifter i tankerne. Det spurgte jeg om, men jeg fik intet svar.

Hvordan har så mulighederne været for at få blot nogle af disse synspunkter taget til følge? Udvalgsarbejdet har rent praktisk formet sig således: lovforslagene var til første behandling onsdag i forrige uge, og udvalget blev valgt i samme møde. Udvalgmøde blev afholdt næste dag med modtagelse af deputationer fra erhvervene. Næste møde afholdtes tirsdag i indeværende uge, og på denne dag blev det af udvalgets formand, det ærede medlem hr. Holger Eriksen, betydet medlemmerne, at betænkningen måtte afgives, da forslagene skulle til anden behandling i dag. Sådan har mulighederne været for at drøfte disse lovforslag. Det er

[Alfred Bøgh.]

den måde, hvorpå man har inviteret til samarbejde her i tinget. Det er den fremgangsmåde, man bruger i et sådant samarbejde. Jeg synes, at denne facon karakteriserer sig selv. Trods dette hastige tempo har udvalgsarbejdet ikke været uden interesse.

Det ærede medlem hr. Peter Nielsen sagde ved første behandling angående de foreslåede afgiftsforhøjelser af benzin — lidt flot, forekommer det mig — jeg citerer:

„Forhøjelsen er ikke stor og kan ikke betyde meget for den enkelte virksomhed, således at den godt selv kan afholde den udgift uden at vælte den over på forbrugerne.“

Må jeg minde om, at forhøjelsen er beregnet at indbringe godt 100 mill. kr. på et år, beregnet efter det nuværende forbrug, og hvis det ærede medlem virkelig har ment, hvad han sagde, må han dog vistnok have skiftet mening efter at have hørt den saglige argumentation, der i udvalget blev fremført af repræsentanter for handelsrejsende, for vognmænd, for bilruter, for motororganisationer, for turistvognmænd o. s. v., o. s. v. For disse mennesker må en sådan udtalelse dog vistnok have haft en mærkelig virkning — for at sige det meget mildt. Det er en for længst fastslået kendsgerning, at langt det største forbrug af benzin sker i erhvervsøjemed. Selvfølgelig kan en forhøjelse som den foreslåede ikke bæres af den enkelte person eller den enkelte virksomhed. Gennem det, der blev fremført i udvalget, fremgik det imidlertid klart, at det i mange tilfælde ikke altid er så let at få dækning for udgifterne. Samme indtryk fik man af de indlæg, der kom fra de erhverv, der berøres af afgifterne på øl og spiritus. Det er let at skrive en lov om øgede afgifter, men det er ulige sværere for erhvervene at få dem indpasset i produktion og omsætning.

Hvordan var så mulighederne for at få vore synspunkter imødekommet? Vi spurgte, om det var muligt at drøfte forslagene med henblik på en mere omfattende samlet

løsning af den økonomiske politik. Det var der ikke tid til. Vi bad finansministeren om en vurdering af den økonomiske udvikling i den nærmeste fremtid. Det ønskede han ikke at give på indeværende tidspunkt. Vi spurgte, om man ikke i fællesskab og med god vilje fra begge sider kunne sætte sig hen og søge at finde frem til besparelser på statens budget, idet vi fandt, det var en opgave, man kunne være fælles om; der kunne ikke komme nogen politisk agitation ud deraf fra nogen af siderne, hvis man med god vilje satte sig hen og gennemgik statens budget for at finde frem til besparelser. Det havde ingen interesse.

Vi spurgte, om det ikke var muligt at finde andre beskatningsobjekter end benzin, hvis virkninger ville være mindre skadelige, og vi fik det svar, at det havde man overvejet, men var kommet til det resultat, at man fandt forhøjelse af benzinafgiften bedst egnet.

Med henvisning til vore udtalelser om omkostningsstigninger og pristalssystemets uheldige virkninger spurgte vi, om man ville være villig til at holde øl- og spiritusafgifterne uden for pristallet, og vi henviste til, at forskellige afgifter tidligere var behandlet på den måde. Vi fik det svar, at det jo betød så lidt, så det ville man ikke.

Vi spurgte, om der var mulighed for at få vore tanker om de direkte skatter og opsparingsfremmende muligheder imødekommet. Det var der ikke tid til, da afgifterne skulle vedtages nu. Vi forsøgte at argumentere med, at vedtagelse pr. straks ikke syntes umiddelbart nødvendig, da finansministeren selv fremhævede, at valutaisituationen ikke nødvendiggjorde disse indgreb, og de beregnede skattestigninger i det kommende skatteår uimodsagt ville være af en betragtelig størrelse. Intet at gøre, blank afvisning.

Vi mener at have givet udtryk for god vilje til samarbejde, men vi mener også med rette at kunne sige, at vi ikke har mødt den samme gode vilje, hvilket vi meget beklager. Ingen af vore tanker og

[Alfred Bøgh.]

ønsker er imødekommet, og vi agter at stemme imod disse lovforslag, ikke fordi vi vil spille fornærmede, men fordi vi mener, at de som isoleret foranstaltning er skadelige, og jeg skal forsøge at begrunde, hvorfor vi mener det. Jeg tror, jeg bedst kan gøre det ved om lidt at fremkomme med et citat.

I september måned 1954 var folketinget ekstraordinært indkaldt for at behandle en række lovforslag, der skulle tjene til at imødegå en truende valutakrise. Daværende folketingsmedlem Bertel Dahlgaard talte ved disse lovforslags første behandling og mindede om, at han, da folketinget var samlet før dets sommerferie, havde advaret mod følgerne af den købekraft på 300-400 mill. kr., som forårets lønstigninger havde sluppet løs, og han kritiserede — ja, det var jo dengang — at en milliard kroner anvendtes til militærudgifter. Han kritiserede som sædvanlig mangt og meget, kritiserede det ærede medlem hr. Erik Eriksen og det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft, og jeg husker ikke det hele, men han sagde da også noget fornuftigt, og det er det, som jeg gerne vil citere. Udtalelsen blev fremsat den 10. september 1954, og den findes i Folketingstidende for 1953-54, sp. 6273. Med den baggrund, som jeg har omtalt, sagde det ærede medlem:

„Tror man virkelig, at det er en holdbar økonomi, og tror man så, når vi ser på det, vi har oplevet i sommer, det er en økonomi, der er holdbar i længden, at man det ene halve år forhøjer lønninger og avancer og uproduktive udgifter for i det næste halve år at tage pengene fra folk igen gennem skatter?

Fordelen ved lønforhøjelsen er så borte, og det eneste, der samfundsmæssigt bliver tilbage, er, at produktionsomkostningerne er steget og dermed landets konkurrenceevne over for udlandet forringet.“

Jeg håber da meget, at de ærede radikale medlemmer hører efter, for jeg synes, det må have særlig interesse for dem.

„Hvis ikke folketinget og befolkningen, arbejdere, erhvervsdrivende, tjenestemænd og alle de andre grupper af befolkningen, kan se, at en sådan form for økonomi ikke er holdbar i længden, så går det galt med vort folkestyre. Jeg

føjer til, at vore mægtige organisationer fremover nødvendigvis på en anden måde end hidtil må gøres medansvarlige for helhedens interesser.

Det radikale venstre tror, at der må sættes en stopper for den trafik, der går ud på, at hver gang der begås fejl, det være sig af organisationer eller i denne sal, kender man kun den udvej at dyng nye skatter oven på de gamle. Jeg ønsker ikke at lægge udskrivningen af betydelige skatter for had. Når det drejer sig om at løse de store fællesopgaver til højnelse af folkets levevilkår, når det drejer sig om at styrke landets produktive kraft, så bør vi alle betale skatten med glæde, men når skatten hæmningsløst forsvinder i det uproduktive forbrugs dyb eller gang på gang anvendes som middel mod skader, der kunne være undgået, så tror jeg tiden er inde, da den almindelige borger har ret til at blive mistænksom.“

Senere hen i samme spalte siger han:

„Lad os i dag koncentrere os om den nedsættelse af statens forbrug, som er den mest virkningsfulde valutaforanstaltning.“ Ja, det var dengang, da det radikale parti jo ikke var deltager i regeringen og måske derfor kunne udtale sig med noget større styrke end i dag.

Ifølge citatet var Bertel Dahlgaard imod, at skatten anvendes som middel mod skader, der kunne være undgået. Jeg vil ikke gøre regeringen ansvarlig for alle de økonomiske skader, som vort samfund lider under. Her har de store organisationer et stort ansvar. Men én ting, ja, der er flere ting, men én ting i denne forbindelse vil jeg gøre regeringen ansvarlig for. Det er den gentagne snak om de gode tider, det evindelige præk, vil jeg hellere sige, om de gode tider. Det har gjort skade, megen skade. Den evindelige gentagelse har bibragt mange den opfattelse, at der ingen grænse er for de krav, der kan stilles. Jeg henstiller til den højtærede statsminister — han er her ikke, men han læser måske min tale — at han nu holder inde med al den snak, og at han i stedet for med den indfyldelse, som en statsminister jo dog gerne skulle have, siger til befolkningen: hold nu op med kravene, og hjælp med til, at vanskelige økonomiske forhold ikke skal blive endnu vanskeligere! Jeg tror, det var klogt, om det var blevet

[Alfred Bøgh.]

sagt noget tidligere, men det er bestemt ikke for tidligt, at det bliver sagt i dag. Jeg finder, at dette ville være værdigere og klogere af statsministeren end at fortsætte med den evige snak om de gode tider og de følger, de har fået på så mange måder.

Jeg kan ikke se rettere, end at en standsnings af løn- og pristalsskruen er det, som det danske samfund har brug for i dag. Jeg anser det endda for en nødvendighed, hvis vi skal klare den nærmeste fremtids krav og opgaver. Allerede nu begynder man, og med god grund, at nære bekymring for januarpristallets virkninger på lønningerne. Jeg tror, det var Kristeligt Dagblad, der bedømte stigningen til foråret som følge af januarpristallet til 600 mill. kr.

Det ærede medlem hr. Peter Nielsen sagde ved første behandling, at det var „en lettelse nu at kunne se, at finansministeren kan klare sig i denne omgang med denne blide bremse på forbrugsudvidelsen.“

Ligger der ikke heri en erkendelse af, at det ene skridt fører det næste med sig? Jeg gentager, at jeg anser det for en absolut nødvendighed at standse denne tåbelige udvikling, en udvikling, der fører os dybere ind i vanskelighederne i stedet for at hjælpe os ud af dem. Vi er villige til at være med til at drøfte økonomiske vanskeligheder, men jeg gentager, at jeg finder ikke, at disse love som isoleret foranstaltning bidrager til det formål, som vi vel alle er enige om.

Weikop: Selv om vi ikke er kommet til enighed i udvalget og vi er utilfredse med forhandlingernes resultat, så vil jeg dog, da jeg nu for første gang har mødt den højtærede finansminister i et udvalgsarbejde, udtrykke min tilfredshed med den højtærede ministers meget tiltalende forhandlingsform. Der skal imidlertid både vilje, evne og også forståelse til, dersom et samarbejde skal lykkes. Jeg er egentlig tilbøjelig til at tro, at den højtærede minister både har evne og også forståelse, men viljen, den har jeg nærmest indtryk af ikke er hos ham, men den skal man søge andre steder i regeringen.

Jeg kan gentage, hvad det ærede medlem hr. Alfred Bøgh sagde: vi rakte en hånd frem, men den blev ikke modtaget. Vi ville, som det

er sagt, forhandle og forhandle videre, eventuelt i et økonomisk udvalg, for at finde frem til en løsning samtidig med afgørelsen af, hvilke afgifter det eventuelt var nødvendigt at pålægge befolkningen, hvilke afgifter der måtte anses for virkelig påkrævede. Vi fandt, at denne stykvisse behandling var uheldig. Vi ønskede ligesom venstre en drøftelse om besparelser og opsparing og de direkte skatters placering. Med det formål for øje ønskede vi en udsættelse af gennemførelsen af de fremsatte forslag for at prøve på at tilvejebringe enighed om, hvilke veje der burde betrædes. Jeg må sige, at afvisningen forekom mig så meget mere mærkelig, som jeg egentlig af ministerens fremsættelsestale forstod, at den højtærede minister selv var inde på forhandlingens og samarbejdets vej, men det blev jo desværre kun til uro.

Man får efterhånden nærmest det indtryk, at regeringens ofte udtalte meget varme ønsker om samarbejde nok er noget, man taler om, men som man, når det kommer til stykket, ikke vil opfylde. I hvert fald har både socialdemokrater og det radikale venstre bragt sig i den situation, at deres forslag står på vippen, og ikke alene det, men de har gjort det, forekommer det mig, uforståelige for folk uden for dette hus, at de ikke er gået forhandlingens vej netop i denne tid. Man ville jo kunne forstå det, hvis det var af livsvigtig og ganske afgørende økonomisk betydning, at de to lovforslag blev gennemført netop nu, men ingen, end ikke den højtærede finansminister, tror jeg, vil påstå, at der vil opstå nogen skade, dersom man udsatte afgørelsen til f. eks. 1. april næste år. Det drejer sig jo ikke om at bedre en akut valutasituation. Jeg har tværtimod forstået, at i hvert fald den højtærede finansminister så så nogenlunde fortrøstningsfuldt på selve valutasituationen. Jeg tror, at den højtærede finansminister er ganske klar over, at det er ret betydningsløst for hele vor valutabalance, om man inddrager de ca. 10 mill. kr. om måneden, som det bliver, taget i gennemsnit.

Hvad angår lovforslagenes virkninger i økonomisk henseende, kan man vel allerede nu sige, at for så vidt angår spiritus, øl og vin, er virkningerne for de kommende måneder problematiske. Formentlig er der

[Weikop.]

allerede nu brugt så mange penge til spiritus, at det beløb, der vil komme ind fra nu og indtil 1. april, vil blive meget beskedent.

Se, når det nu ikke er valutasituationen, der er årsag til, at lovforslagene absolut skal gennemføres nu, kan jeg ikke se rettere, end at så må det alene skyldes ministerens ønske om at styrke statskassen i månederne indtil 1. april med disse ca. 60 mill. kr. — jeg tror, den højtærede minister selv har været inde på, at det skulle være $\frac{1}{3}$ af det samlede provenu — og så kan man spørge: er disse 60 mill. kr. virkelig så betydningsfulde, at man bør sætte en helhedsløsning over styr? Jeg tror, at den højtærede minister vil kunne forstå, at disse 60 mill. kr. ikke vil have nogen som helst afgørende indflydelse på landets økonomiske stabilisering. Har jeg ret i min bedømmelse, og det mener jeg at have, så forekommer det endnu mere uforståeligt, at regeringen ikke har villet betræde forhandlingens vej. Den højtærede ministers standpunkt har været — det er jo kendt, og det er gentaget i udvalget, altså fra første forhandling — at der ikke kan gives noget løfte eller tilsagn om, hvad der kan eller skal foretages til foråret, samtidig med at den højtærede minister jo ved, at skatterne med uændrede satser vil strømme ind i statskassen, når virkningerne af lønstigningerne viser sig.

Ørdføreren for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Peter Nielsen, sagde, at i udvalget havde vi ikke noget konkret forslag at stille, vi havde kun talemåder. Det ved jeg ikke hvad det ærede medlem mener med, for hvis det ærede medlem havde hørt, hvad der var foregået i udvalget — det kan man jo nære nogen tvivl om — så ville det ærede medlem have vidst, at det, vi i udvalget krævede, ønskede, stillede forslag om, var en udsættelse i 5 måneder, og det var et konkret forslag; man ville med denne udsættelse søge at nå frem til et resultat ad forhandlingens vej. Det synes jeg er noget både tydeligt, klart og positivt, som ikke har noget som helst med talemåder at gøre; men jeg synes også, det er en meget flot bemærkning at afvise forhandling med, og der ligger formentlig deri, at der ikke er meget vilje hos det

ærede medlem hr. Peter Nielsen til at føre nogle forhandlinger.

Vi pegede i udvalget også på, at vi anså en øjeblikkelig indsats for at fremme opsparring for at være nødvendig, fordi vi tror, at en hurtig indsats på dette område utvivlsomt vil have en større både økonomisk og diskontomæssig virkning end en opkrævning af en halv snes millioner kroner mere om måneden i et halvt års tid; men heller ikke en sådan tanke fandt nogen tilslutning. Jeg tror, man har lov til at sige, at dørene var lukkede. Der var egentlig kun ét, vi kunne forhandle om, og det var ganske enkelt at gennemføre lovforslagene nu og så tale om resten til foråret eller senere hen. Det var faktisk den højtærede ministers standpunkt, men man kan da sige sig selv ... (*Finansministeren* [Hans R. Knudsen]: Det passer ikke!) ... Ja, så har jeg måske misforstået ministeren, og så glæder jeg mig til at høre noget andet, men jeg vil i hvert fald sige, at det, der kom frem fra ministerens side i udvalget, ikke var noget acceptabelt forhandlingsgrundlag for os, fordi vi ganske simpelt ønsker at se tingene i sammenhæng.

I øvrigt viste udvalgsbehandlingen jo, at man fra mange sider nærrede stor betænkelighed ved de foreslåede afgiftsforhøjelser; også arbejdergrupper nærrede sådanne betænkeligheder. At det særlig er benzinafgifterne, der påkalder store betænkeligheder hos erhvervene, er ikke så mærkeligt, for man kan ikke komme uden om, at en sådan forhøjelse vil bevirke en stigning i omkostningerne, og man fik unægtelig indtryk af, hvor alvorligt en forhøjelse af benzinafgifterne blev bedømt fra forskellig side. Her er jo ikke tale om det, man kalder luksusforbrug i vid forstand, men i de allerfleste tilfælde om et strengt nødvendigt forbrug. Derfor synes jeg også, at der havde været grund til, og at det havde været rimeligt at gennemdrøfte virkningerne og udsætte gennemførelsen af disse afgiftsforhøjelser. Enhver ved jo dog, at benzin — i hvert fald i de kommende 5-6 måneder — dækker et nødvendigt behov, ligesom man vel må regne med, at netop i disse måneder er der mindst privatkørsel. Afgifterne vil jo derfor nok indbringe mindre i disse måneder end i årets øvrige måneder.

[Weikop.]

Benzinafgifter er jo noget, der — synes jeg — med rette kan sætte sindene i bevægelse, og der har altid været mange og lange diskussioner om automobilkørsel og -afgifter.

Jeg ved egentlig ikke, med hvilke følelser forkæmperen for den jævne mands bil, det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen, har sat sit navn under denne betænkning; men mon ikke også han gerne havde set en udskydelse, så at man kunne tænke hele dette problem igennem?

Der havde jo været så meget mere anledning dertil, som der til benzinafgiftens forhøjelse knytter sig andre forhold, bl. a. spørgsmålet om vægtafgiften for dieselvogne; der vil formentlig blive tale om lempelser på nogle områder og skærpselser på andre. En stykkevis ordning også på dette område er uheldig, og jeg synes, det er, ligesom om afgiftsforhøjelserne på benzin er noget, som man lige pludselig er kommet i tanker om og bare har fremsat forslag om uden egentlig at tage hensyn til konsekvenserne på andre områder eller i hvert fald samtidig fremsætte forslag, der kunne rette på de opståede uheldige konsekvenser.

Hvad angår forhøjelsen af afgifterne på øl og spiritus, er det af flere deputationer blevet påvist, hvilke mindre gode virkninger en sådan forhøjelse ville få; for visse danske virksomheder ville det — forstod jeg — endog få en meget uheldig virkning, hvilket man ville kunne afbøde ved at sætte procenten lidt ned. Imidlertid kunne vi ikke komme meget videre, for så vidt angik de forhøjede spiritusafgifter sådan i al almindelighed.

Som det også fremgår af betænkningen, førte forhandlingerne til, at hele udvalget var enigt om de nu foreslåede lempelser af afgifterne for de mindre bryggerier og en fastholdelse af fradraget på 10 pct. i den afgiftspligtige værdi for spiritus; den var jo efter lovforslaget sat til 9. Derimod kunne der ikke opnås enighed om en nedsættelse af afgiftssatsen for såkaldt luksusøl i klasse B fra 205 kr. til 200 kr., og det til trods for at formålet med en sådan nedsættelse var at imødegå en udenlandsk konkurrence, som visse bryggerier kunne komme ud for. Det ærede medlem hr. Peter Nielsen be-

vægede sig i dette spørgsmål på — jeg vil næsten sige — kattedepoter. Jeg forstår ikke, at socialdemokraterne ikke ville give bryggerierne eller det erhverv, det her drejer sig om, bare en sådan lille håndsrækning. Vi finder en sådan særdeles rimelig, også fordi det øl, der her er tale om, har været ude for en ulige behandling, og vi har derfor sammen med venstre stillet ændringsforslag nr. 1 til § 1, som jeg skal anbefale forsamlingen at stemme for.

Restaurationsafgifterne har også været drøftet; jeg har stadig den opfattelse, at hvad denne beskatning angår, ville en ordning, hvorefter man svarede en afgift pr. enhed, være at foretrække, med andre ord: jeg synes, at den tidligere finansministers forslag er bedre. Jeg var også inde på det ved første behandling, og det forekommer mig, at det burde være genstand for en virkelig realitetsdrøftelse. Men jeg må naturligvis erkende, at det er vanskeligt, når erhvervene ikke har haft lejlighed til at tage stilling til dette problem, her til anden behandling at stille et forslag; det har vi jo altså også afholdt os fra. Men dette viser også, at en udskydelse ville have givet en passende tid til også at gennemdrøfte dette efter vor opfattelse vigtige spørgsmål, så man kunne nå frem til en ændring af restaurationsafgiften, der vel på papiret ville betyde en nedsættelse af provenuet, men som måske med et øget forbrug — særlig af de mange udenlandske turister, der besøger landet — ville kunne have givet en kompensation. Derfor forekommer det mig, at der også af mere afgiftstekniske grunde havde været god anledning til en udsættelse, så den højtærede minister, hvis han ønskede det, kunne være kommet med et samlet forslag, der havde taget hensyn til alle de forskellige punkter, som ministeren i øvrigt selv har påpeget under forhandlingerne om afgifterne.

Vi kan, således som forhandlingerne er forløbet — fordi vi altså har fået afslag på vort ønske om at drøfte nogle af problemerne nu — ikke tiltræde forslaget som helhed, men kan tiltræde de ændringsforslag, der er stillet af ministeren og tiltrådt af hele udvalget. Endvidere anbefaler jeg, at man stemmer for det af venstre og de konservative stillede ændringsforslag.

Aage Fogh: Jeg vil anbefale at stemme for de af ministeren stillede og af hele udvalget tiltrådte ændringsforslag under nr. 2-5. Jeg vil endvidere anbefale, at vi stemmer imod det ændringsforslag, der er stillet af oppositionen, ud fra den begrundelse, at jeg og mit parti i hvert tilfælde ikke har nogen som helst interesse i at give lettelse for det stærke øl. Det må være rimeligt, at den højeste beskatning falder på det stærkeste øl; det gør den her, og vi ønsker ikke på det område at medvirke til en lempelse.

Til de to foregående talere vil jeg gerne gøre et par bemærkninger.

Jeg vil først sige til det ærede medlem hr. Alfred Bøgh, at jeg anerkender den tone, det ærede medlem anvendte under første behandling, og jeg tror, jeg tør sige, at hvis ærede medlemmer læser første behandling igennem, vil de finde ud af, at det ærede medlem hr. Alfred Bøgh og jeg åbenbart ikke var så langt fra hinanden; der måtte have været en mulighed for at finde en forbindelse.

Nu er det jo ikke almindeligt, at vi refererer arbejdet i udvalgene, og det skal jeg heller ikke gøre her, men jeg må dog måske have lov til at gøre den bemærkning, at hvis det ærede medlem hr. Alfred Bøgh stadig væk havde været venstres ordfører i udvalget og havde været den, der havde ført ordet, så havde der været udsigt til et mere forsonligt resultat. Der er visse elementer inden for partiet venstre, der ikke har den samme evne til at forhandle med andre, som det ærede medlem hr. Alfred Bøgh har. Derfor vil jeg gerne sige til det ærede medlem hr. Alfred Bøgh, at hvis der ligger noget alvorligt bag det, det ærede medlem sagde ved første behandling, så kan det ærede medlem stadig væk regne med, at det, jeg sagde ved første behandling, det står jeg og mit parti inde for. Vi er villige til forhandling om alle rimelige problemer på dette område.

Det ærede medlem fandt sig foranlediget til at referere hr. Bertel Dahlgaards udtalelse fra 1954. Det kan jeg meget vel forstå. Det er noget af det forstandigste, der er sagt om Danmarks økonomi gennem mange år, og hvis befolkningen havde rettet sig derefter, havde vi formentlig ikke i dag haft nogen som helst anledning til at diskutere

disse problemer. For hvad var det, hr. Dahlgaard sagde i 1954? Han sagde til befolkningen: hvis I ikke holder måde med jeres krav om stigning på alle områder, ødelægger det nationens økonomi. Det vil jeg gerne have lov til at gentage, idet jeg føjer til, at jeg og mit parti selvfølgelig er indstillet på, at den indtægtsstigning, der er rimelig, den skal arbejdere og funktionærer og andre medarbejdere i erhvervslivet have. Men man må tage hensyn til helhedens interesser, og det synes jeg ærlig talt det har knebet ikke så ganske lidt med.

Men dernæst vil jeg gerne sige, at når det brede lag af befolkningen får stærkere mulighed for indtjening, hvad jeg kun glæder mig over, må det brede lag af befolkningen samtidig forstå, at så får de samtidig en pligt til at spare op, for hvis de ikke gør det, bliver det galt med nationens økonomi. Det var alt det, hr. Dahlgaard talte om i 1954, ærede medlem, og derfor takker jeg for, at det ærede medlem hr. Alfred Bøgh fandt anledning til at fremhæve min partifælles udtalelse fra dengang. Den står vi ved endnu.

Så siger det ærede medlem, at vi jo kunne vente med at gennemføre de her fremsatte lovforslag. Det tror jeg ikke vi kan. Nu er det jo ikke sådan, at vi er i en katastrofesituation, det vil jeg ikke have givet udtryk for, men det kan ikke nægtes, at der er svind både i statskassen og i valutakassen, og ingen vil kunne nægte, at disse forslags gennemførelse omgående vil betyde begrænsning i forbruget, dermed mindre krav til valutakassen, forhåbentlig øget indtægt til statskassen og dermed bedre balance.

Jeg synes, det ærede medlems partifælle i udvalget stillede for stærke krav til finansministeren, når han forlangte finansministerens erklæring skriftligt om, hvad han kunne tænke sig at foretage, når ligningsloven skal til behandling her i tinget. Finansministeren sagde under forhandlingerne, at hvis disse lovforslag skulle give det resultat, vi venter, så er der en mulighed for, at vi kan gå videre med lettelsen af den personlige beskatning. Det er helt givet, at den højtærede finansminister gav udtryk for, at han var villig til at forhandle om, på hvilken måde vi kunne fremme den private opsparing. Jeg vil gerne i denne

[Aaga Fogh.]

forbindelse minde om de lovforslag, der blev fremsat i går om folkepensionen. Efter mit skøn er der ingen tvivl om, at det er en opfordring til folk om at spare op; de skal ikke straffes på deres folkepension, hvis de har sikret sig noget til deres gamle dage. Vi er her inde på det rigtige. Der er heller ikke tvivl om, at vi er kommet et skridt videre ad proportionalbeskatningens vej o. s. v.

Hvis der derfor virkelig er en alvorlig mening bag ved det ærede medlems tale, henstiller jeg, at vi enes om at gennemføre de lovforslag, der nu foreligger, fordi afgifterne øjeblikkelig vil støtte både valutakassen og statskassen, og at vi får et tilsagn af finansministeren om, at hvis de resultater, vi venter, opnås, bliver følgen deraf, at vi går ind i den store skattereform i løbet af den periode, vi står foran. Der er forhåbentlig mange ting, vi kunne enes om at gennemføre, og landet trænger til den skattereform, så at der kan blive ro om dette forhold.

Hvad angår pristallet, er vi ikke uenige, men jeg gør det ærede medlem hr. Alfred Bøgh og venstre som parti opmærksom på, at de stærke krav, der er stillet om, at alle skatter skal udgå af pristallet, netop nu efter al sandsynlighed vil medføre en stimulering af lønningerne i de kommende år, fordi alting tyder på — jeg tør ikke garantere, at det vil gå sådan — at skatterne i den kommende periode vil falde mere end øvrige udgifter, og bliver det tilfældet, vil det sige, at hvis man lader skatterne udgå af pristallet nu, holder man lønningerne oppe. Jeg siger ikke, det er uretfærdigt, ikke engang, at det er urimeligt, for jeg anser det for rationelt, at alle skatter holdes ude af pristallet, og jeg vil gøre opmærksom på nødvendigheden deraf. Jeg tror ikke, det ærede medlem hr. Alfred Bøgh vil modsige mig heri.

Altså, jeg håber stadig, der er mulighed for forhandling. Navnlig hvis det ærede medlem hr. Alfred Bøgh kunne få lov at være den virkelige ordfører, skulle der være en chance for, at det kunne klares.

Aksel Larsen: Jeg skal tillade mig at sige, hvad jeg stort set har sagt ved første behandling, at statskassens tilstand synes

mig ikke så elendig, at det var nødvendigt at komme med disse nye skatter parret med takstforhøjelser for post- og telegrafvæsenet og for statsbanerne; og statens finansielle stilling kan jo ikke være så helt dårlig, når den højtærede finansminister fortsat ser sig i stand til at snakke om, at der er en endda ikke så ringe mulighed for en nedsættelse af de direkte skatter til foråret. Vi vil naturligvis ikke modsætte os de direkte skatters nedsættelse, hvis det er forsvarligt over for statskassen, og hvis det sker på en fornuftig måde, men vi er ikke sådan umiddelbart begejstret for at indføre indirekte skatter for derved at skabe mulighed for lettelse af de direkte skatter. Og i hvert fald, de indirekte skatter, man foreslår her, synes vi ikke vi har grund til at hjælpe med til at gennemføre. Dertil kommer, at hvis staten får kasseunderskud i indeværende finansår — vi ved naturligvis først, når finansåret er sluttet, om dette kasseunderskud bliver stort eller lille; meget tyder på, at det ikke bliver så stort som hidtil kalkuleret — men altså, hvis staten virkelig får kasseunderskud i indeværende finansår, skyldes det formentlig de udgiftslove, der er vedtaget i foråret, eller de udgiftskrævende foranstaltninger, der er gennemført, og en del af dem har vi ikke alene ikke medvirket til, men stemt imod og advaret imod, så vi kan ikke se, vi har pligt til at gennemføre love om indirekte skatter nu til dækning af udgifter, som vi har været og er modstandere af. Jeg kan tilføje, at så skulle man i hvert fald have sagt i foråret, at når man gør dette her, skal vi have nye skatter af den og den art og den og den størrelse. Så meget overblik burde regeringen have, og så megen åbenhed burde den have i sin politik. Det har man ikke gjort, regeringen har ladet det gå og har ladet befolkningen tro, at det kan gå. Og så siger man, at enhver kan da regne ud, at man vil komme til at betale senere.

Så kommer der noget rent praktisk: at hvis disse afgiftslove for øl, benzin, spiritus, vin o. s. v. bliver gennemført, og hvis lovforslagene om takstforhøjelser bliver gennemført, kan det ikke i indeværende finansår dække de 300 mill., som man hævdede der i indeværende år ville være i kasseunderskud, hvilket altså ikke er et underskud på statens drifts- og anlægsbudget, men der-

[Aksel Larsen.]

imod på statens drifts-, anlægs- og kapitalbudget. De 300 mill. kr., som man hævder at disse forskellige love kan give i indkomst på et år, kan i hvert fald ikke dække et eventuelt kasseunderskud på 300 mill. kr. i indeværende finansår, for indeværende finansår slutter inden 1. april. Hvis vi kigger lidt nærmere på det, vil det nok vise sig, at forudsat at disse afgiftslove bliver vedtaget, så at de kan træde i kraft en eller anden gang i næste uge, så er der 4½ måned, hvori de fungerer, og det er de måneder, hvor der dog formentlig sælges mindre benzin end i sommermånederne, og hvori der formentlig drikkes noget mindre øl end i sommermånederne.

Man kan vel også tage i betragtning, at selv om der ikke er hamstret benzin — det er vanskeligt, og det vil jeg også fraråde — så er der sikkert fra bryggerierne udleveret temmelig betydelige kvanta øl, så alene af den grund vil statens skatteindtægter af øllet gå ned, i hvert fald i de nærmeste uger.

Alt det taget i betragtning bevirker, at jeg er kommet til det resultat, at hvis staten som følge af disse afgifts- og takstlove skal kunne få bare 100 mill. kr. mere ind i resten af indeværende finansår, end man ellers ville have fået, er det højden. Det kan altså ikke dække det påståede kasseunderskud på 300 mill. kr., og jeg kan med lige så megen grund sige, at hvis vi ikke havde givet denne ekstra bevilling på 75 mill. kr. til militærets materielanskaffelser, var der slet ingen — tillad mig at udtrykke det sådan — ko på isen. Alt det får os til at sige, at vi vil ikke være med. Hertil kommer, at det er ganske tydeligt, at næste finansår vil give betydeligt forøgede skatteindtægter, og at der i det finansår, for hvilket vi har fået regnskabet, var et meget stort overskud på statens drifts- og anlægsbudget, et overskud på over 1 100 mill. kr. Når det er tilfældet, tror jeg nok vi klarer os i disse 4½ måned uden at foretage os det, regeringen her har foreslået.

Der er fra venstres og det konservative folkepartis side talt om, at man i og for sig var villig til at forhandle med regeringen, at man ikke var ubetinget afvisende ved første behandling, og det er naturligvis rigtigt. Af visse gode grunde — nemlig

fordi jeg var forhindret i at deltage i nogle af udvalgmøderne, hvilket jo nærmest er min fejl — er jeg ikke klar over, hvorfor det er gået sådan, at der ikke har været muligheder for forhandling. Men i det omfang det skyldes regeringens afvisning af ønsket om, at prisforhøjelsernes virkning ikke måtte indgå i det lønregulerende pristal, er jeg naturligvis glad for, at der ikke blev nogen forhandling eller nogen enighed mellem regeringen og de borgerlige oppositionspartier.

I forbindelse med denne tale om forhandling må jeg have lov at sige, at jeg jo ved første behandling antydede, at vi var meget villige til at forhandle med regeringen om at skaffe staten større indtægter, men at vi måtte snakke om, på hvilken måde det skulle ske; vi var villige til at forhandle om det, hvis man ville vælge andre skatteobjekter end dem, man her har valgt. Jeg har selv ved første behandling nævnt sådan noget som reklamen. Nu tænker jeg, regeringen fortsat overvejer vore tanker, men disse overvejelser har altså ikke båret frugt endnu.

Jeg antydede også ved første behandling, at vi ikke ville være totalt afvisende, hvis regeringen ville gøre de foreslåede afgiftsforhøjelser absolut tidsbegrænsede. Lad os så se bort fra dette med, at disse afgifts- og takstforhøjelser i indeværende finansår højst kan give 100 mill. kr. af de 300 mill. kr., regeringen siger den har brug for — lad os regne med de 300 mill. kr., regeringen skal have. Ja men regeringen siger selv, at i næste finansår bliver statens finansielle stilling en helt anden, for da vil i hvert fald skatteindtægterne stige meget betydeligt. Det kommer altså i ugunstigste tilfælde til at dreje sig om en engangsmanko på 300 mill. kr. Jeg har antydnet — og jeg synes tilstrækkelig tydeligt — at hvis regeringen var villig til at gøre disse afgiftsforhøjelser absolut tidsbegrænsede, maksimum et år, så ville vi være villige til at forhandle om det; men jeg har ikke set noget om, at regeringen er villig til noget sådant, der står intet i lovforslagene eller ændringsforslagene om, at afgiftsforhøjelserne skal være midlertidige eller tidsbegrænsede. Nå ja, nu ved jeg godt, at hvis der stod, de skulle være midlertidige, ville ingen føle, at det var nogen garanti, for vi er såmænd så vant

[Aksel Larsen.]

til herinde, at en skattelov, der bliver vedtaget som midlertidig, hurtigt viser sig at være permanent. Men det ville vel være noget helt andet, hvis der stod ganske kategorisk: „Disse forhøjelser skal kun gælde et år og vil derefter bortfalde“, og hvis vi fik en regeringserklæring om, at regeringen, så vidt den havde indflydelse, garanterede, at de ville bortfalde efter et års forløb. Der har tilsyneladende ikke været nogen sympati for denne idé hos den højtærede finansminister eller i regeringspartierne, men jeg nævner den igen, for at man kan få tid til at overveje den mellem anden og tredje behandling; så kan vi se, om vi kan nå til en ordning. Men hvis der ikke er nogen vej frem her, må man vente, at vi ved tredje behandling stemmer imod.

De af den højtærede finansminister stilledes ændringsforslag kan vi naturligvis stemme for; det mildner det hele en lille smule, når der tages et rimeligt, omend beskedent hensyn til de mindre bryggerier.

Hvis regeringen eller den højtærede finansminister også havde stillet det ændringsforslag, der nu stilles af et mindretal, nemlig venstre og de konservative, havde vi såmænd også stemt for det. Men vi synes, det er lovlig lidt for et oppositionsparti at komme og sige, at nu må vi have forhøjelsen for luksusøl i klasse B, altså det helt stærke øl, gjort halvanden øre mindre, end den ellers ville blive. Vi synes ærlig talt, at det er så elendig småt, at det ikke kan afvinde vor interesse. Hvad dette ændringsforslag angår, agter vi derfor at afholde os fra at stemme. Vi kunne såmænd godt have stemt imod det, men det kan vi dog alligevel ikke, eftersom vi nu er modstandere af afgiftsforhøjelserne i det hele taget. Vi kan ikke gøre andet end at afholde os fra at stemme for derved at give udtryk for, at vi synes, det ligefrem er lidt for småtskårent, hvad de to ærede partier her er kommet med.

Iver Poulsen: Jeg vil først gøre den ærede radikale ordfører opmærksom på,

at venstre og det konservative folkeparti ikke repræsenterer den samlede opposition her i tinget. Derfor var det ikke helt rigtigt, når den ærede ordfører talte om oppositionens ændringsforslag, for selv om vi kun er beskedne i antal, udgør vi dog en del af denne opposition, og vi har ikke noget medansvar for det af venstre og det konservative folkeparti stilledes ændringsforslag.

Efter de tidligere ordføreres taler at dømmet har udvalgsarbejdet med lovforslagene været både livligt og interessant, men da mit parti jo er afskåret fra at deltage i udvalgsarbejdet, må jeg her ved anden behandling nøjes med i hovedsagen at henvise til mine udtalelser ved første behandling af lovforslagene. Dog vil jeg gerne fremhæve udvalgsbetænkningens oplysninger vedrørende de mange arbejder- og erhvervsorganisationers henvendelser til udvalget formentlig for at protestere mod de foreslåede afgiftsforhøjelser, som ville medføre omkostnings- og prisstigninger til skade for beskæftigelsen og erhvervslivets konkurrenceevne.

De ændringsforslag, der er stillet af finansministeren og tiltrådt af hele udvalget, samt det ændringsforslag, der er stillet af venstre og det konservative folkeparti, altså et udvalgsmindretal, kan vi ikke stemme for, selv om de betyder en lettelse af de foreslåede afgiftsforhøjelser, idet vi ikke ønsker afgiftsforhøjelser, men besparelser på statsbudgettet. Derfor vil vi afholde os fra at stemme om ændringsforslagene.

I sin fremsættelsestale sagde den højtærede finansminister, at man også kunne rejse det spørgsmål, om den tilsigtede styrkelse af statsfinanserne ikke kunne opnås ved besparelser på statsbudgettet. Ved første behandling opfordrede vi regeringen til, sådan som skatteyderen må gøre det i sin private husholdning, hvis han bruger flere penge, end budgettet kan bære, at gennemføre de nødvendige besparelser på andre områder i stedet for at pålægge befolkningen og erhvervslivet ny afgiftsbyrder. Denne opfordring er der ikke blevet taget

[Iver Poulsen.]

hensyn til, hvorfor jeg på mit partis vegne skal tillade mig at fremsætte følgende forslag om overgang til næste sag på dagsordenen:

„Idet folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte forslag om sådanne besparelser på statsbudgettet, som i den øjeblikkelige situation måtte være nødvendige til styrkelse af statsfinanserne, går tinget over til næste sag på dagsordenen.“

Formanden: Der er nu fremsat følgende forslag om overgang til næste sag på dagsordenen: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Finansministeren (Hans R. Knudsen): Jeg vil gerne takke udvalget for den beredvillighed til hurtig behandling af de foreliggende lovforslag, der er udvist under udvalgsarbejdet. Desværre kan jeg ikke takke hele udvalget for tilslutning til de fremsatte forslag, men må begrænse takken til de to regeringspartiers medlemmer af udvalget.

Jeg vil gerne straks udtale min skuffelse over, at den forhandlingsvilje, hvormed i hvert fald jeg gik ind i dette lovgivningsarbejde, ikke har været stærk nok til at føre til virkelig enighed under udvalgsarbejdet. Jeg erkender, at tiden til udvalgsarbejdet har været kort, det må tiden nu engang være, når det er afgiftslove, det drejer sig om. Jeg havde også gerne set, om vi havde kunnet fremme arbejdet så meget, at lovforslagene kunne være færdigbehandlet i indeværende uge. Det har ikke været muligt, vi må vente til næste uge, før den endelige afgørelse foreligger. Det kan være beklageligt nok, for forslag af denne karakter bør behandles hurtigt i folketinget af hensyn til de erhverv, det drejer sig om. Selv om tiden til udvalgsarbejdet altså har været kort, vil jeg gerne understrege, at den ikke har været kortere, end at der har været mulighed for også ret indgående forhandlinger mellem udvalget og mig om de muligheder, der kunne være for at nå frem til enighed.

Jeg havde i tirsdags et samråd med udvalget på ikke mindre end to timer. Jeg gik til denne forhandling med udvalget

med en vis optimisme, med en vis tro på, at her stod vi over for ting, som vi fandt måtte gøres. Vi havde haft en første behandling af lovforslagene, hvoraf det måtte fremgå, at man også fra oppositionens side var indstillet på, at indgreb i hvert fald i retning af det, der her var foreslået, var nødvendige. Jeg gik også til denne forhandling med en vis optimisme, der var begrundet i, at jeg af de udtalelser, der var fremsat fra både venstres og konservativ side, ikke mindst fra venstres side, forstod, at de i hvert fald ville lægge hovedvægten på forbrugsafgifter fremfor på indkomstbeskatning. Ud fra dette troede jeg i hvert fald, at der var et rimeligt grundlag for, at vi under udvalgsarbejdet — det havde vi i hvert fald tid nok til om tirsdagen og også til at forhandle videre, hvis det havde været nødvendigt — kunne forhandle os til rette om tingene.

Jeg har under disse forhandlinger — og det er også blevet bestyrket af de udtalelser, der er fremsat her i dag, udtalelser, som jeg nærmest har følelsen af har været skærpet i forhold til udtalelserne ved første behandling — forstået, at det, der var mest afgørende for oppositionen, var at få disse forslag henlagt, og jeg forstod på det ærede medlem hr. Weikop, at de efter hans mening udmærket godt kunne vente indtil den 1. april. Altså, jeg forstod og forstår stadig væk oppositionens indstilling til en forhandling om forslag som disse sådan, at man må forhandle om, hvad der kan forhandles om, og at man må have oplysning om de ting, der spiller ind både over for vor økonomiske politik og vor skattepolitik. Jeg forstår også, at oppositionen ønsker at vide lidt om eller vide så meget som muligt om, hvordan det ligger med hensyn til vor indkomstskatteudskrivning for det næste skatteår.

Jeg har forsøgt på dette område at stille mig så velvillig som muligt; men at lade den velvilje gå så vidt, at jeg på dette grundlag skulle forpligte mig eller forpligte regeringen til visse bestemte skattelettelser efter nærmere angivne retningslinjer til den 1. april, synes jeg at oppositionspartierne har måttet forstå, at det kunne jeg ikke. Men jeg har stadig væk den opfattelse, at oppositionspartierne og vi andre må have den samme interesse i,

[Finansministeren.]

det samme ønske om, at det reformarbejde med hensyn til indkomstskatterne, vi er i gang med, føres videre i så stærkt et tempo, som vi økonomisk har kræfter til. Jeg synes også, at oppositionen må kunne forstå, selv om der ikke i dag kan gives konkrete løfter, at hvis man ikke giver regeringen disse indtægter, forringer man chancerne for, at vi til 1. april kan gå videre med det reformarbejde, som vi gerne vil føre videre. Jeg vil også gerne understrege, at den forhandlingsvilje, jeg har givet udtryk for, stadig væk er til stede, også hvad angår forhandlinger om, hvordan den private opsparing skal tilgodeses. Jeg tror ikke på, at man i løbet af de få dage, disse lovforslag skal behandles, vil være i stand til at anlægge retningslinjer for, hvordan vi for det kommende år skal tilgodese den private opsparing; men jeg kan godt sige, at jeg allerede er i gang med at undersøge mulighederne for at finde frem til bedre former end dem, vi har fulgt hidtil.

Jeg kan ikke indse, at det, at vi ikke nu har været i stand til at løse alle disse problemer og føre sådanne forhandlinger til ende, nødvendigvis skulle standse de indgreb, der her er tale om. Jeg har både i udvalget og her i dag gjort bemærkninger om, hvad det egentlige økonomiske grundlag er for lovforslagene. Jeg skal ikke genoptage diskussionen fra første behandling, men når det i dag og under samråd over for mig er blevet hævdet, at valutasituationen ikke for mig var det afgørende, vil jeg gerne understrege, hvad jeg tidligere har sagt, at jeg mener ikke, valutasituationen i øjeblikket er så akut, at det er den eller den alene, som kræver disse indgreb. Men jeg ville da også meget nødig opleve, at vor valutabalancen udviklede sig sådan, at situationen blev akut, så at indgreb af måske en helt anden størrelsesorden kunne blive nødvendige. Det, regeringen ønsker, er netop at gøre et forsøg på med milde indgreb i tide at rette vor økonomi op, så vi i hvert fald er sikret imod, så vidt vi kan være det, at større indgreb senere skulle blive nødvendige. Nu får vi i udvalget, inden lovforslaget skal til tredje behandling i næste uge, tid til at genoptage forhandlingerne. Jeg vil være den første til at gå ind i disse forhandlinger; hvis der virkelig er den an-

svarsbevidsthed hos oppositionen, som jeg tror på, har jeg stadig væk den indstilling, at disse forslag skulle man kunne forhandle sig til rette om, så vi kunne få dem gennemført nu, således at vi i den kommende tid kan fortsætte forhandlingerne om foranstaltninger på disse områder, som vi alle er interesseret i.

Jeg takker for tilslutningen til de ændringsforslag, jeg har stillet. Der er ikke noget af disse ændringsforslag, der har gennemgribende betydning, det er småændringer. Det samme gælder ændringsforslag nr. 1, stillet af oppositionen, men jeg synes ikke alene, det er et ændringsforslag af lille rækkevidde; jeg synes også, det er temmelig dårligt begrundet; jeg vil anbefale, at man stemmer imod det og stemmer for de ændringsforslag, jeg har stillet.

Det af det ærede medlem hr. Iver Poulsen fremsatte forslag om overgang til næste sag på dagsordenen må jeg anbefale tinget at afvise.

Peter Nielsen: Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh spurgte mig, om jeg ikke havde skiftet mening efter at have hørt repræsentanter for erhvervene i udvalget. Jeg hører altid med interesse efter, hvad deputationer, der kommer i udvalgene, har at sige, og vi har jo hele tiden været klar over, at det er kedeligt at skulle pålægge det ene eller det andet erhverv byrder; men det, jeg har sagt — og jeg har ikke ændret opfattelse efter at have hørt deputationerne — er dette, at man er ved at overdimensionere det, der sker her. Når man hører oppositionens talere, er det, som om vi nu er ved at ødelægge hele Danmarks erhvervsliv. Man har også talt om den stakkels mand, der skal på arbejde på knallert. Jeg vil gøre opmærksom på, at de forhøjelser, der er tale om, bliver $\frac{1}{3}$ øre pr. km for knallerten og 1 øre pr. km for en almindelig bil. Det kan ikke ødelægge erhvervslivet; det er ikke større byrder, end at de kan bæres. Så har man sagt, at vi ikke ville forhandle. Ja, jeg ved ikke, hvad venstre og de konservative efterhånden forstår ved forhandling, for man har snart det indtryk, at når de siger forhandle, så mener de, at vi andre, flertallet, skal rette os fuldstændig efter mindretallet. (*Poul Møller:* Er I flertallet?). Ja, vi er flertallet, i udvalget er vi da i

[Peter Nielsen.]

hvert fald. Det får vi nok at se. Fra vor side har vi ikke afvist forhandling, og det er heller ikke rigtigt at sige, at vi har sjusket med udvalgsarbejdet. Venstre og de konservative har ikke begæret flere møder i udvalget. Vi var enige om, at nu kunne vi lige så godt gå over til at skrive betænkning. Oppositionen har heller ikke fremført konkrete forslag. Det har jeg sagt en gang før, hvorefter det ærede medlem hr. Weikop erklærede, at man havde konkrete forslag, man havde det konkrete forslag, at vi kunne udsætte det hele. Problemerne løses dog ikke ved at blive udsat — og navnlig ikke den art problemer, det her drejer sig om; de bliver altid vanskeligere, hvis man ikke får dem løst i tide, som det også er blevet sagt af den højtærede finansminister.

Jeg vil altså afvise den påstand, at vi ikke har villet forhandle. Mellem anden og tredje behandling har vi udvalgs møder igen, og vi er stadig væk villige til at forhandle, men så må der være noget konkret fra den anden side at forhandle om.

Det dagsordensforslag, som de uafhængige har stillet, er holdt i almindelige agitationsvendinger, og der er heller ikke noget konkret i det om, hvor man ønsker der skal spares o. lign. Jeg foreslår, at man stemmer imod den foreslåede dagsorden.

Alfred Bøgh: Jeg har ikke meget at tilføje til det, jeg sagde i første omgang til det ærede medlem hr. Peter Nielsen. Det ærede medlem sagde nu, at han ikke havde skiftet mening. Det betød så lidt — var det 1 øre pr. km, eller hvad var det, han sagde? — det betød ikke noget for erhvervslivet. Jeg minder om, at det, jeg angreb det ærede medlem for, var den udtalelse, at det ikke betød noget for det enkelte erhverv og den enkelte virksomhed, den udgift kunne de sagtens bære selv. Men det drejer sig dog om 100 mill. kr., hvoraf hovedparten falder på erhvervskørsel.

Jeg står ved hvert eneste ord, som jeg før sagde om formen for udvalgsforhandlingerne. Det blev sagt før, at der var enighed om, at vi ikke skulle have flere møder. Det var et diktat fra den ærede udvalgsformand. Det blev betydet os allerede sidste onsdag, at tirsdag i indeværende uge skulle

der skrives betænkning, og der var således kun 2 mødedage til at ordne denne sag i. Så kan man bedømme den form for forhandling, hvordan man vil.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh ironiserede noget over, at jeg ikke i realiteten skulle være ordfører for mit parti. Den fornemmelse har jeg nu overhovedet ikke haft selv; jeg ved såmænd ikke rigtig, hvad det er, det ærede medlem hr. Aage Fogh hentyder til. Han nævnte, at en af mine partifæller skulle være kommet med et skriftligt forlangende, som man ikke kunne gå ind på. Så vidt jeg erindrer, gik det forlangende, det ønske, ud på, om man ikke som et bilag til betænkningen kunne føje de skøn, jeg også har efterlyst om den økonomiske udvikling inden for den nærmeste fremtid. Det kunne man ikke, og så vidt jeg erindrer, var det det, min kollega bad om. Jeg har ikke i den anledning følt mig skubbet bort som ordfører.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh kom næsten med en invitation til mig; men, kære ærede medlem hr. Aage Fogh, hvad kan det hjælpe, hvis vi to går og fletter fingre her i korridorerne, hvis det ærede medlem så alligevel ikke rigtig tegner firmaet, når det kommer til stykket, for den mægtige partner socialdemokratiet? Det forekommer mig, at det ofte er sådan med de radikale, som det i sin tid blev sagt, at det gode, som det radikale parti vil, gør de ikke, og det onde, som de ikke vil, gør de ikke så sjældent. Den tale af Bertel Dahlgaard, som jeg citerede tidligere, og som man var så glad for i den radikale lejr, er egentlig udtryk for noget af det samme. Det var en skarp tale, men det endte dog med, at Bertel Dahlgaard stemte for det meste af det, som han angreb.

Vi er selvfølgelig parat til fornyet forhandling i udvalget, men inden jeg går til den, vil jeg alligevel minde det ærede medlem hr. Aage Fogh om en enkelt ting i forbindelse med disse skatter, nemlig at der i hans partis programerklæring står, at det stigende provenu af forbrugsafgifterne skal anvendes til nedbringelse af andre skatter, at grænsen for formueskat bør hæves og afgiften af arv til ægtefæller og livsarvinger bortfalde for mindre arveparter. Er det ikke det, vi har sagt, og som vi har lagt

[Alfred Bøgh.]

vægt på at der også i den givne situation skulle blive en mulighed for at få gennemført?

Weikop: Det ærede medlem hr. Peter Nielsen sagde igen her, at vi ikke havde haft noget konkret forslag. Jeg forstår ærlig talt ikke det ærede medlems tanke med fremdeles at fremsætte denne påstand. Den højtærede minister sagde for et øjeblik siden, at det måtte da være helt klart for oppositionen, at ministeren ikke kunne love noget fremover. Man måtte se på det til foråret. Den højtærede minister kunne ikke nu love nedsættelse af de direkte skatter; det var noget, vi måtte forhandle om, når situationen var der. Det er vist rigtigt forstået. Når den højtærede minister siger, at det må vi forhandle om til sin tid, er det da helt naturligt, at vi stiller dette positive forslag, idet vi siger: ja men vi ønsker gerne at forhandle om det i et udvalg, eller på hvilken måde vi kan gøre det, allerede nu, og så stiller vi det forslag, som formentlig også er positivt, at udsætte gennemførelsen af disse afgifter. Jeg tror derfor ikke, at det ærede medlem hr. Peter Nielsen rigtig kan få sammenhæng i tingene, og det kan jeg godt forstå, for det er også vanskeligt at påstå, at der har været forhandlingsvenlighed fra hans side, når der ikke fandtes noget som helst af det, og den højtærede finansminister kan vel egentlig ikke fortænke os i, at vi mener, at én fugl i hånden er bedre end 10 på taget.

Den højtærede finansminister sagde: jeg arbejder selv med spørgsmålet om en opsparing og disse andre meget vigtige ting; og det kan man selvfølgelig kun glæde sig over. Men hele dette opsparingsproblem er jo ikke pludselig opstået i forbindelse med disse love; det har været der hele tiden, og man har også hele tiden vidst, at vi fra konservativ side lagde afgørende vægt på løsningen af det. Derfor kan man vel ikke fortænke os i, at vi siger: skal vi nu ikke hellere udskyde afgørelsen og tage en saglig forhandling om disse problemer? Men så kommer vi til det, som jeg synes er kernepunktet i det: er det forsvarligt at udsætte det?

Den højtærede finansminister har jo ikke

bestridt, at det, der højst kan være tale om at få ind ved disse afgiftslove, vil være ca. 60 mill. kr. indtil 1. april. Man kan måske sige, at det bliver 65 mill., eller hvad ved jeg, men lad os sige, som jeg har sagt, en halv snes millioner om måneden. Vil man virkelig påstå, at det er af afgørende betydning for statens økonomiske stilling eller for valutastillingen med 10 mill. kr. om måneden? Ville det være uforsvarligt, om man ikke opkrævede disse penge i 5-6 måneder? Jeg hørte udmærket godt, at det ærede medlem hr. Aage Fogh tillagde 10 mill. kr. om måneden eller 50-60 mill. kr. på 5-6 måneder en kolossal betydning. Han mente, det stivede valutakassen af; han mente, at det hæmmede forbruget. Ja men, hvis jeg må have lov til at sige det, det er jo småpenge, når man tænker på, at hele vor import er på godt en halv snes milliarder.

Jeg tror, at det ærede medlem hr. Aage Fogh tillægger dette alt for stor betydning. Hvis det kun er en kortvarig udsættelse, som vi foreslår, kan jeg slet ikke forstå det ærede medlem hr. Aage Foghs stilling, for jeg har altid hørt, at det radikale parti er den varmeste tilhænger af samordning af tingene. Hvad jeg har hørt af taler om samordning af den tidligere minister hr. Bertel Dahlgaard, af den nuværende økonomiminister hr. Kjeld Philip og af det ærede medlem hr. Aage Fogh, kunne der skrives mange sider om. Men når man nu står over for en samordning af afgifter, besparelser og opsparing på en rimelig måde, så er det ærede medlem hr. Aage Fogh ikke med. Det ærede medlem og hans parti er ellers ikke ukendt med at sige: vi vil afvente resultaterne af en forhandling, før vi tager stilling i meget vigtige spørgsmål. Jeg synes, at det ærede medlem hr. Aage Fogh, hvis han og hans parti har nogen indflydelse i regeringen, skulle tage tanken om en samordning af disse ting på en rimelig måde op. Indtil nu forekommer det mig, at det radikale parti i denne sag kun har ydet én indsats, nemlig den at sørge for, at afgiften på det stærke øl ikke blev nedsat. For mig står det sådan, at med det, der er sagt her, har det radikale parti ikke søgt at være det, som de så tit ønsker at være: en formidlende faktor, men lige det modsatte, og jeg må

[Weikop.]

sige, at det radikale partis indflydelse i øjeblikket minder lidt om det forsvundne retsstatspartis indflydelse.

Denne debat har altså ikke kunnet bringe os den opfattelse — i hvert fald ikke efter det, der er sagt fra socialdemokratisk side — at der er større muligheder for noget godt forhandlingsgrundlag, og det ærede medlem hr. Aage Fogh har heller ikke bestyrket mig i en sådan opfattelse.

Så vil jeg gerne sige med hensyn til det forslag til dagsorden, der er stillet af det ærede medlem hr. Iver Poulsen, at det indeholder alene en opfordring til regeringen om at fremsætte forslag til besparelser på statsbudgettet. Nu har det ærede medlem hr. Iver Poulsen af gode grunde ikke deltaget i udvalgsbehandlingen, men hvis han havde det, ville han have forstået, at netop besparelser går både de konservative og venstre meget stærkt ind for, men det er bare ikke nok for os. Vi har ikke alene ønsket besparelser, men som det også fremgår af denne forhandling, ønsker vi opsparingen sat op, og vi ønsker, at de direkte skatter tages op til behandling i forbindelse med nye afgifter. Det stillede dagsordensforslag er altså kun et lille led i den politik, som vi har opbygget, og derfor må man forstå, at det lader os fuldstændig kolde. Vi vil gå langt videre end til det, der er givet udtryk for i den af det ærede medlem hr. Iver Poulsen foreslåede dagsorden, og derfor vil vi undlade at stemme for den.

(Kort bemærkning).

Alfred Bøgh: Med akkurat den samme motivering som den, det ærede medlem hr. Weikop nu har givet, vil jeg anbefale, at man undlader at stemme for det stillede dagsordensforslag.

Aage Fogh: Uden nærmere motivering vil jeg anbefale, at man stemmer imod den foreslåede dagsorden.

Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh siger meget morsomt: hvad skal det nytte, at vi to går og fletter fingre, for du er jo optaget til anden side? Jeg vil hertil sige, at jeg er trofast, men jeg er ikke fanatisk, og derfor sagde jeg under første behandling til finansministeren, at jeg garanterer for, at mit

partis stemmer vil være til rådighed for gennemførelse af de foreliggende lovforslag, men kan vi finde noget bedre, forhandler vi om det. Det gælder stadig væk, og jeg har det helt bestemte indtryk, at den mulighed foreligger.

Hvis nu vi ser på situationen, som den reelt er, vil man have bemærket, at de konservative har sagt: vi må have nogle flere indirekte skatter. Det har det ærede medlem hr. Poul Møller sagt mange gange. Nu får de 100 mill. kr. på benzinen, og jeg vil regne med, at de 80 pct. går direkte ind i omsætningen og bliver lagt på; det er altså en form for indirekte skat, og den har den fordel, at den er nem at kontrollere og beregne — dette altså til fordel for de konservatives tanke.

Det ærede medlem hr. Alfred Bøgh omtalte en række ting i vort arbejdsprogram, som han var enig med os i, og det er da klart, at dem vil vi kunne forhandle om.

Det ærede medlem hr. Peter Nielsen nævnte forleden dag nogle ting, han kunne ønske gennemført, og jeg har den opfattelse, at hvis man over et bredt felt skal lave forlig, et virkeligt skatteforlig, en skatte-reform, som i hvert fald de fire partier skal være enige om, så skal vi alle sammen have noget — ellers er det jo ikke noget forlig. Derfor mener jeg også, det er rent forkert, at man fra venstres side har stillet krav til finansministeren om et skriftligt tilsagn om, at skatten skal blive lavere om 4 måneder. Hvis vi kan få tilsagn om gennemførelse af disse lovforslag, vil vi om 4 måneder, hvis vi kommer ind i den udvikling, man venter og håber, gå ind for de og de ting: privat opsparing, proportionalbeskatning o. s. v. Det ærede medlem hr. Peter Nielsen nævnte kildeskatten — all right, jeg er villig til at tale om det, så kan vi se, om vi kan komme til rette om det. Det ville være en smuk opgave for det høje ting i løbet af 3-4 måneder at få hele dette skatteproblem ud af verden på en forstandig måde. Det har gjort fortræd nok i forbindelse med forhandlingerne pertierne imellem, og det er på tide at få dette problem løst. Jeg kan ikke se, at der er os mere imellem.

Jeg var lidt skuffet over den tone, det ærede medlem hr. Alfred Bøgh anlagde i dag i sit første indlæg, for den svarede ikke

[Aage Fogh.]

til den, han anlagde ved første behandling. Vend tilbage til tonen fra første behandling, så tror jeg der er mulighed for, at vi kan finde en vej frem.

Aksel Larsen: De taler, jeg nu har hørt af den højtærede finansminister og af socialdemokratiets og det radikale venstres ordførere, var jo ikke synderlig opmuntrende, sådan at forstå, at der blev ikke antydnet noget om, at man var villig til at gå ind i en fornuftig forhandling om at klare de problemer, der skal klares, på anden måde end af regeringen foreslået — og helst på en måde som af os antydnet. Jeg synes, det er en lille smule upraktisk af regeringen og regeringspartierne, for jeg tror, at hvis vi satte os til at snakke om det, kunne vi godt blive enige om at lade staten få de indtægter, staten skal bruge, og om at sikre, at staten ikke giver penge unødvendigt ud. Men det kan altså ikke lade sig gøre at komme til at snakke om det ved denne lejlighed, og så får vi vente til næste korsvej.

Så er der det af det ærede medlem hr. Iver Poulsen stillede dagsordensforslag. Jeg hæfter mig, hvad det angår, ved, at man opfordrer regeringen til at fremsætte forslag, men man antyder ikke noget om, i hvilken retning regeringen skal søge for at finde ud af, hvor der kan spares. Det havde nok været rimeligt, om forslagsstilleren havde antydnet noget derom, og hvis det ikke var antydnet i selve dagsordensforslaget, kunne det vel have været antydnet i den tale, der skulle motivere det. Men jeg har ikke hørt sådanne antydninger. Der siges, at det skal være sådanne besparelser, som i den øjeblikkelige situation måtte være nødvendige til styrkelse af statsfinanserne. Efter alt, hvad der er oplyst for mig, er jeg — som jeg har sagt — af den opfattelse, at statsfinanserne ikke trænger til nogen øjeblikkelig styrkelse.

Endelig vil jeg tillade mig at minde om, at det var det ærede medlem hr. Iver Poulsen — man må vel også se på, hvem det er, der stiller dette forslag — som under åbningsdebatten i tinget talte mere voldsomt, end der måske nogen sinde er talt i det høje ting, selv i det ærede medlem hr. Carsten Rafts velmagtsdage, for forhøjede militær-

udgifter. Jeg synes, det ærede medlem hr. Iver Poulsen ikke er den rette til at tale om besparelser for at rette statsfinanserne op, når det ærede medlem i sit politiske oplæg ved begyndelsen af folketingsarbejdet krævede rent ud sagt umuligt større militærbevillinger, større udgifter til ødelæggelse af statens finanser. Under disse omstændigheder kan vi ikke stemme for hans forslag til overgang til næste sag på dagsordenen.

Vi har det ellers sådan i vor gruppe, at vi tager stilling til de sager, der foreligger, og indretter vor afstemning, ikke efter hvem der stiller forslagene, men efter hvad forslagene indeholder, hvad forslagene tilsigter. Men da forslaget i dette tilfælde er stillet af det ærede medlem, som i oktober måned krævede en meget betydelig forøgelse af militærudgifterne, vil jeg i hvert fald anbefale min gruppes medlemmer at stemme imod det.

Iver Poulsen: Det er jo ikke ualmindeligt, når de uafhængige fremsætter et forslag, at vi fra regeringspartiernes side bliver mødt med ordet „agitation“, og det blev vi da også i dag. Ordføreren for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Peter Nielsen, udtalte, at det dagsordensforslag, vi har stillet, jo er holdt i ganske almindelige agitationsvendinger. Her er aldeles ikke tale om nogen form for agitation, for efter vor opfattelse er spørgsmålet i dag, om befolkningen stadig skal finde sig i nye afgiftsbyrder, eller om tiden ikke er inde til at bytte rollerne om, så det nu bliver statens tur til at spænde livremmen ind og give befolkningen et hårdt tiltrængt pustenum.

Jeg må beklage den afvisende holdning, som de ærede medlemmer hr. Weikop og hr. Alfred Bøgh indtog. Jeg står ganske uforstående over for, at den ærede ordfører for det konservative folkeparti, det ærede medlem hr. Weikop, kan sige: dette dagsordensforslag om besparelser lader os fuldstændig kolde. Jeg kan kun beklage den kulde fra venstre og det konservative folkeparti, som vort forslag om besparelser på statsbudgettet har mødt, og vi har kun at tage de to partiers kulde til efterretning.

Axel Kristensen: Det er en udtalelse af det ærede medlem hr. Aage Fogh, der kal-

[Axe! Kristensen.]

der mig op. Den beskrivelse, som det ærede medlem gav af udvalgsarbejdet, er fuldkommen falsk. Jeg har ikke på noget tidspunkt i udvalget bedt finansministeren afgive en skriftlig erklæring om, hvad han vil gøre om 4 måneder, overhovedet ikke. Vi har fra venstres side her i salen, og vor ordfører i udvalget har udtalt ønsket om at få et økonomisk skøn, så vi havde et grundlag at bygge vore meninger på. Jeg sagde i udvalget, at en sådan redegørelse ville det være fordelagtigt at få skriftligt, for så kunne den som bilag knyttes til betænkningen, således at alle folketingets medlemmer ville være i stand til at bedømme situationen. Jeg sagde udtrykkeligt, at det selvfølgelig ikke kunne være forpligtende; det var kun et skøn, og forholdene kan jo forandre sig, så at et skøn ikke holder. Jeg sagde videre: vi skal i dag træffe beslutning på basis af det skøn, vi gør os i dag, og det var da rimeligt, om den højtærede finansminister så afgav sit skøn til hjælp for os. Den højtærede minister svarede, at det kunne han ikke, og bl. a. kunne han ikke, fordi det økonomiske sekretariat ikke var tilstrækkelig langt fremme med visse undersøgelser. Han gav nogle oplysninger om, hvordan stillingen er i dag, og han gav én oplysning om fremtiden, nemlig om, hvad han mente de direkte skatter ville indbringe mere; det var, hvis jeg husker rigtigt, 400 mill. kr. Da ministeren svarede på dette, havde jeg noteret hans svar ned, og jeg sagde så for at undgå enhver misforståelse, at jeg gerne ville gentage, hvad ministeren havde sagt, og få bekræftet, at jeg havde opfattet det rigtigt. Jeg læste da op, at ministeren mente ikke, at han ud over oplysninger om den øjeblikkelige stilling kunne give et skøn over statens finansielle stilling for den kommende tid, og ministeren erkendte, at det var det, han havde sagt. Det var svaret på det, jeg havde spurgt om, og det viser, at det ærede medlem hr. Aage Foghs fremstilling var falsk.

(Kort bemærkning).

Weikop: Må jeg sige til det ærede medlem hr. Iver Poulsen, at den stærkeste tilkendegivelse af, at vi ønsker opsparring, besparelser og regulering af de direkte skatter, ligger

i, at vi har erklæret, at vi stemmer imod de lovforslag, der behandles her, og dette er langt stærkere end det ærede medlem hr. Iver Poulsens forslag om overgang til næste sag på dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Iver Poulsen: Det ærede medlem hr. Weikops argumentation synes at være meget tynd. Når man fremlægger et forslag om besparelser, så er det om besparelser, og venstre og de konservative har jo talt så meget om besparelser. Derfor kan jeg ikke se, hvorfor man ikke kan støtte et forslag om besparelser. (*Weikop m. fl.*: Der er ikke noget forslag!).

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning om forslaget om overgang til næste sag på dagsordenen af Iver Poulsen.

Forslag om overgang til næste sag på dagsordenen af Iver Poulsen (se sp. 739)

forkastedes med 95 stemmer mod 6; 61 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 83 stemmer mod 61; 18 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 2 og 3, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 4, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 5 og § 3, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Til sidst foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om forhøjelse af tillægsafgiften for benzin.

Lovforslagets § 1—3 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Gottschalck-Hansen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Agter ministeren for offentlige arbejder at tilslutte sig revisionsdepartementets opfattelse af, at det vil være hensigtsmæssigt, om samtlige postgiromidler indgår i mellemregning med finansministeriet imod en rimelig forrentning, således at en eventuel obligationsbeholdning forvaltes af finansministeriet og ikke af post- og telegrafvæsenet, hvorved de bevilgende myndigheder vil få fuld kontrol med køb og salg af obligationer?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 3. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 1 medlem til jernbanerådet* (i stedet for Niels Matthiasen).

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om udskydelse af revision af lov om embedslægevæsenets ordning.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om lån og garantier til visse erhvervsvirksomheder.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om garantier eller lån til bygning af mindre fragtskibe.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om adoption.

Mødet hævet kl. 15²⁵.

16. møde.

Fredag den 3. november kl. 13.

Formanden: Medlemmer af folketinget Chr. Madsen, O. Mathiasen og Skræppenborg-Nielsen har meddelt mig, at de ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til oprettelse af offentlige plejehjem og hjem for kronisk syge m. m.

Medlem af folketinget Holger Hansen har meddelt mig, at han ønsker til forsvarsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil forsvarsministeren ændre bestemmelsen om vederlag til kvarterværter for forswarets befalingsmænd og menige ved kommende militære manøvrer og øvelser med forhøjelse af disse vederlag for øje?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

I skrivelse af dags dato meddeler folketingsmand Carl Petersen på folketingsmand Waldemar Laursens vegne, at denne på grund af sygdom ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 1 måned, hvorfor han anmoder om orlov fra den 4. d. m. og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.